1

॥इतिउपांगललितानवकं॥छ

पत्रे १६ समग्र

२०

१

॥ श्री गणेशाय नमः ॥ अपांगललिताव्रतं विधानं तस्य कथ्यते हं व्रतस्या
स्य तपोधनाः शुक्लपक्षस्य पंचम्यां मिसमासि चरेद्व्रतं गर्जितं संध्ययोस्त्या
ज्यं दिनहेक्षितस्य तथा निर्वर्त्य लक्षयकं कर्म ह्यु पिःसंगविवर्जितः ततो गत्वा
वनं विप्राः पार्थयामि वनस्पतिं आयपस्त्वमसि देवेशज्योतिषांपतिरेवच पा
पं नाशय मे देव वाङ्मनः कर्मभिः कृतं वनस्पतिप्रार्थना आपामार्गसमुद्भूते
दंतकाष्ठं करोम्यहं तद्दंतधावनं मातःप्रसन्ना भव सर्वदा दंतकाष्ठं गृहीत्वा
पंच त्वारिंशत्तथा स्नपेत चत्वारिंशत्तथा प्रोक्तकल्पितानि विधानिच दंत

रामः

२०

१

नि १

ध
२

काष्ठान्युपादाय्यतडागंवानदींव्रजेत् मुखदुर्गंधिनाशाय्य दंतानांच विशु
द्धये शीघ्रनाशैवगात्राशांकुर्वेहंदंतधावनं दंतधावनपूर्वा शिरोमज्जनानिसमा
चरेत् स्नानंच विधिवत्कृत्वा ततोदूर्वांसमानयेत् तद्यथा दूर्वेऽमृतसंभूते
शतमूले शतांकुरे शतंनाशय पापानि शतमायुर्विवर्द्धय इतिदूर्वाप्रार्थना
ततोगृहंसमागत्यपुष्पैर्मंत्रैः प्रपूजयेत् एवं शुभतिथौ ममसर्वसंपत्प्राप्तयेउ
पांगललिताव्रतांकरिष्ये नीलकौशेयवसनांहेमाभांकमलासनां भक्तानां मा
वरदांनित्यंललितांचिंतयाम्यहं ध्यानं आगच्छललितेदेविसर्वसंपत्प्रदायके
३४ आचम्यप्राणानायम्यममपुत्रविद्यारोगनिर्मुक्तिस्वर्गगोविजयपुत्राद्यायुष्यादिकामः

स्त्रीणामेवधर्मकामाउपांगललिताव्रतकल्पोक्तविधिना ४३

२

यावद्व्रतं समाप्येत तावत्त्वं संन्निधा भव आवाहनं कार्तस्वरमयं दिव्यं नानाम
णिगणान्वितं अनेकभक्तिसंयुक्तमासनं प्रतिगृह्यतां आसनं गंगादिसर्व
तीर्थेभ्यो मया प्रार्थनयाहृतं तोयमेतत्सुखस्पर्शं पाद्यार्थं प्रतिगृह्यतां पा
द्यं निधीनां सर्वरत्नानां त्वमनर्घ्यगुणो ह्यसि तथापि भक्तिसंयुक्तं
गृहाणार्घ्यं नमोस्तु ते अर्घ्यं पाटलोशीरकर्पूरसुरभिस्वादुशीतलं तोय
माचमनीयार्थं शिशिरं प्रतिगृह्यतां आचमनं ततः पंचामृतस्नानं आप्या
यस्वेत्यादिमंत्राः मंदाकिन्याः समानीतं हेमांभोरुहवासितं स्नानाय ते मया भक्त्या

राम:
२

श्री मा

नीरं स्वीक्रियतामिति स्नानं सर्वभूत्या धिके सौम्ये लोकलज्जानिवारके मयो

पपादिते तुभ्यं वाससी प्रतिगृह्यतां वस्त्रं मलयाचलसंभूतं घनसारमनोह

रं हृद्यानंदनं गाक्रुचंदनं प्रतिगृह्यतां गंधं अक्षताः विमलाः शुभ्राः मुक्ताम

णिसमप्रभा भूषणार्थं मयादेवि दीहि मे निर्मलां धियं अक्षताः मालतीके

तकीजातीचंपकेभ्योवरानने मयाहृतानि पुष्पाणि पूजार्थं प्रतिगृह्यतां

पुष्पं अथांगपूजा उपांगललितायै नमः पादौ पूजयामि भद्रकालैनजा

नुनी सिद्धैश्वर्यै जंघे विश्वरूपिण्यै कटिं दैव्यै नाभिं शिवायै हृदयं

3

२

महादेव्यै बाहू॰ भद्रकालिभद्रायै कर्णौ॰ सरस्वत्यै मुखं॰ लक्ष्म्यै करौ॰ भवा
न्यै ललाटं॰ विंध्यवासिन्यै शिरः पूजयामि देवद्रुमसमुद्भूतं कालागरुस
मन्वितं आघ्रेयतामयं धूपो भवानी धारातर्पणाः धूपं चक्षुर्दं सर्वलोकस्य
तिमिरस्य निवारणं आर्तिक्यकल्पितं भक्त्या गृहाण परमेश्वरि दीपं
मोदकापूपलड्डुकं वरकोदुंबरादिभिः संयुतं पायसेनान्नं नैवेद्यं प्रति
गृह्यतां नैवेद्यं इदं फलमिति फलं कर्पूरैलालवंगैश्च तांबूलीदलसं
युतं अमुकस्य फलं तुभ्यं तांबूलं प्रतिगृह्यतां तांबूलं हिरण्यगर्भगर्भस्थं

२

नीराजनं नमस्कारांत

दक्षिणा ॥ अथ दूर्वांकुरान्दद्यात् चत्वारिंशत्तथाष्टभिः अधिकान्हस्तमादाय मंत्रमेतत्पठेत्सुधी चत्वारिंशानि कृत्वा यं ससकृत्वा समाचरेत् ततो वाराकमादाय मंत्रमेतत्पठेत्सुधी बहुभरो हासततममृता हरिनालिका यथेयं ललिते भा तत्था मे स्युर्मनोरथाः इत्युक्ता पूजयेद्देवीमेवं दूर्वांकुरैः सुधीः चत्वारिंशानि कृत्वा यं ससकृत्वा समाचरेत् ततो वाराकमादाय विशत्यानरकादिभिः तमेतेन मंत्रेणाचार्याय निवेदयेत् उपांगललिता देव्या व्रतसंपूर्णहेतवे वाराकं द्विजवर्याय सहिरण्यं ददाम्यहं ... इति दत्वा ... ललिता

पाशांकु

प्रति गृह्णातु ललिता वेदस्तिच ललितातारकोभाभ्यां ललितायै नमो नमः
ततः कथां समाकर्ण्य पाशाकां निस्यसंरभ्यया स्वप्नमाधाय रहे बालं वा ग्यतः सह
बांधवैः रात्रौ जागरणं कुर्यान्नृत्यगीतादिमंगलैः प्रभाते पूजयेद्देवीं ततः कुर्याद्वि
सर्जनं आवाहनाशक्तिस्तु कालललिता पूजिता मया मातर्मामनुगृह्णीष्व
गम्यतां निजमंदिरं इति पूजाविधानं संपूर्णं सूत उवाच पुरा कैलासशि
खरे सुखासीनं षडाननं कथयंतं कथां दिव्यां इदमूचुर्महर्षयः ऋष्यय
ऊचुः महासेन महादेवनंदनानंतविक्रम। आख्यानानि सुपुण्यानि श्रुतानि

शुभः

गा

वयं २

नित्वत्प्रसादतः २ कथास्त्वद्दनांभोजप्रसृताभूरिभूविका नतस्मिन्नधिग
च्छाम । पायंपायं सुधामिव ३ शुश्रूषणोयतं देव्याः भतं ताकथयस्वनः मनोभि
लषितार्थानां सिद्धिर्येस्मिन्दूतेभवेत ४ स्कंद उवाच साधुपृष्टं महादेव्याः
माहात्म्यं मुनिपुंगवाः यस्मिन्सर्वविधानेनलतद्धृणु श्वंजापितं ५ भृगुक्षेत्रे
किलपुरा विप्रोभूज्जौनमाभिधः श्रुतिस्मृतिपुराणाज्ञोधनीचवकुवांधवः ६
अपत्यार्थे वद्धावधं तपस्तेपे सुदारुणां अनपत्यस्यतस्याथजातानियजतः
सुतौ श्रीपतिर्गोपतिश्चातविख्यातनाममनीतयोः ७ अविरेणौवकालेनसपे

त्वमगाद्दिजः तौ तु बालौ धनं चंद्र दहित्वा तद्दुर्मगारिणौ ८ सती विवेश दहनं स्वर्यातुं पतिना सह अथ ते बांधवाः सर्वे हा कष्टमिति संस्थितिं ९ निनिंदुर्दुःखिताः चक्रुस्त त्क्रियां पारलौकिकीं अथानुरम्पसपत्नोभ्रातृ भ्रातासज स्टहे धनं १० अपुयतौ वद्गेहं निजमातीयदुर्मनाः नास्ति चके धनं सर्वं आभ्यां किं विलवे दद्दौ ११ ततो मोजी धरो बालौ वंधुभिः कथितं वसुः यया चाते पितृद्रव्यं देहि नो दाय मित्यथ सतावृचे गतं द्रव्यं युवां केन प्रतारितौ निर्गच्छतां मम गृहाद्दि परुसंबद्धः १२ तौ तद्वोभिनि निर्गतौ बालौ श्रीपति गोपती बभाषाते मिथः कष्टं धिग हो पितृही

गता १४ ग्रामो देशांतरं तत्र स्वजनो नास्तिकश्चन अनाभाष्यैव सुहृदो जग्म
पुर्दिशासु नरां १५ भिक्षाचारैर्वृद्धदेशान्वनानि सरितो गिरीन् समतिक्रम्य
यपतुर्विशालां नामतः पुरीं १६ कासार भीक्षाचक्राते तौ तस्याः सन्निधौ शुभं
पुंडरीकवनाकीर्णं सारस्वतपक्षोपशोभितं १७ संध्याभ्रभूषितं चारु यथा नारांकितं
नभः श्रांतौ पथि गतौ बालौ श्वसा विश्रम्य तत्तटे १८ आचम्य शिशिरं तोयं स
स्नातुस्तौ यथाविधिः गताध्वखेदौ विप्रास्तौ ददृशाते पुरं तदा १९ विथीचतु
ष्पथयुतां चारु गोपुरमंडितां देवतागाररुचिरं सौधराजिविराजितं २०

6

६

नानावासमतिक्रम्य विप्रानासमवापतुः कस्य जित्वध्य विप्रस्य पृच्छतांपिपा

पासा दिदृतौ गृहं २१ ईश्यतुर्वैदिकाध्यानो उपविष्टोऽश्रमानुरी स्वामीतस्या

थगेहस्य विवेक इति विश्रुतः २२ आगतौ वैश्वदेवान्ते सदृशौ तिथी

द्विजौ अनापृच्छ्य [illegible] श्रुतं शीलं तयोश्चकुललामनी २३ नृपयिवत्पूज्य

याभासस्मरन्धर्मं सनातनं अथतौ भोजयामास स्वाहृत्नेन सहात्मना

२४ तौ ब्रह्मचारिणौ बालौ स्वसपर्यां विलोकयन् देशबंधुपरित्यागखेदमुक्तौ

बभूवतु २५ अथापृच्छद्विवेकस्तौ कौ युवां कुत आगतौ किमर्थमलभ्यत

रामः
६

यस्मो निर्गतोस्वगृहादिति २६ तद्विवेकस्य वचनमाकर्णप्रीपतिस्तदा आलु
र्द्धनिरासकलं हृष्टांतं समभाषत २७ पितृहीना वितिजात्वानयकोदं धुजनेन तु
आश्वास्य सच्चापयामास स्वगृहे बहुवासरं २८ यवक्रमेसखिश्वेश्व सहाध्यापयि
तुं श्रुतिं वस्त्रवत्तुश्चतीवालौगुरु हृत्तुश्रूषरोरतो २९ गुरोर्गृहे लिवसतोरागता
निर्मला शरत् फुल्लपद्मविशालाक्षी पूर्णचंद्रशुभाननाकृ ३० तस्यांसशिष्यमाचा
र्यचरं तं ञतमुत्तमं पप्रच्छतुभोकिमिदमावाभ्यामपि कथ्यतां ३१ ताभ्यामि
तिकृतप्रश्नो विवेक इदमब्रवीत उपांगललिता देव्याः व्रतं देवर्षि पूजितं ३२

सर्वकार्यकरं नृणां स्त्रीणां चैव मुनिश्वर विशेषतः विद्याकामेन कर्त्तव्यं तथैव धनकाम्यया ३३ सर्वार्थिनां च कर्त्तव्यं व्रतमेतदनुत्तमं विद्याकामो नु नो वा लौ भन माचरेत् तु सर्वदा ३४ भक्तितो गुर्वनुज्ञातो यथाशक्ति यथाविधि नो तत्प्रसादात् सकलं शास्त्रं वेदानधीयतु ३५ अन्यस्मिन् हायने वा लौ विवाहार्थं च चकार तु श्रीपतिर्गोपतिश्चैव व्रतमेतत्तपोधनाः ३६ अचिरेणैव कालेन मासि माघे तयोर्गुरुः स्वां विवाहोचितां कन्यां नाम्ना गुणवतीं द्विज ३७

३७ विनीताप्यश्रुनवने स्थलेऽश्रीपतयेऽदौ विचार्यैवं पवेः साकेतसपुरापेतु
वासरे ३८ पारिबर्हं वद्भसुदापादात्सुहितेब स्तलः पुवेकोऽपि मुहंल्लेभे सातुरा
गौविलोक्यतौ ३९ अन्याहिंपुनरेतत्सुभ्रातं देव्याश्च वेरतु भ्रातरौ तौ निजं देशं
ईद्धतौ च धनादिकं ४० अथान्येहनि कस्मिंश्चिन्नौडपाध्यायम्हचनु स्वामि
स्युष्मत्प्रसादेनाभिधांलभ्रातथानसु ४१ अनुजानीहि गच्छावो निजं देशमि
तो यतः इत्याकर्ण्य स मालोच्य शुभे वासर माहतः ४२ स्वयं प्रापयितुं विप्रो
तौ तां कन्यां च निर्ययौ अथ देव्याः प्रसादेन पितृव्यस्य तयोः किल ४३ अन्वेस

८

रोमनिर्जिताक्कतौ श्रीपतिगोपतीः निर्गतौ केगतौ दृश्यांवसनः केन्मावितयत् ४४
लोकोलिंहतिमाकुर्यात्तयोरन्वेषरोमतिं दिदृक्षुस्तौ ततः सोपि निरयात्स्वनिजात्पु
रात् ४५ किंचित्स नगरं प्राप्तो विवेकाख्यो हि ज्ञोत्तमः सशिष्यः कन्यया सार्द्धं क्र
मन्मार्गे शनैः शनैः ४६ तत्र तेषां समजनि संगमो भुनिसत्तमाः विदांचकार तौ
कृष्णा मध्यमेवय सिक्षितौ ४७ भ्रातुस्तव सुनावेतौ पालितौ पारितौ मया
भवता मेव स्वामीप्य मायांतु मस्छिनावयं ४८ इति श्रुत्वा विवेकस्य वचनं मुदि
तोभवत् पारानता गुरावन्तो विवेकेन निवेदिता ४९ आलिंग्य च ततो बालौ श्री

लिख्ये पुनः पुनः अथते मुदिताः सर्वे भ्रातृभिस्त्रं यम्युस्तदा ५० ज्ञातिभिः सह
संगम्य इटावाद्गिस्तु छित्तेष्टितं तौ पितृव्यगृहे कांश्चिदुषित्वा दिवसांस्तथा ५१
लब्ध्वौ पितृधनं गेहं भिन्नं श्रीपतिगोपती विवेकाख्यो द्विजवरस्ततः स्वपुरमा
गमत् ५२ श्रीपतिर्गोपतेस्तत्र विवाहमकरोत्तदा गाविकवितसौ सत्रं चक्रतुर्वि
प्रतर्पणं ५३ श्रीपतिश्चाद्भयाग्रुक्तः कनीयान्व्ययशंकितः विवार्य भार्ययासा
र्द्धं विभक्तः श्रीपतेरभूत् ५४ सभोगान्विविधान्भुंजन्प्रमत्तो धनसंपदा न
दद्याराधनं वक्रेन धर्मे सुखलंपटः ५५ केनचित्त्वथ कालेन नष्टं तस्य महाधनं

9
कं

अकिंचनो गतश्चितां भार्य्ययाश्वासितस्तदा ५६ भवज्ञातृगृहे विप्राः भुंजंते
बहवः सदा गत्वा वांतु दिनं कोनतत्र भोक्तुमुभावपि ५७ एवं भोजनवेलायामागत्या
गत्य तद्गृहे भुंज। भुंजन्निजगृहं याति स्म वृद्धवासरं ५८ कदाचिदागतो यावद्भो
पतिर्भार्यया सह उपविष्टेषु विप्रेषु भोक्तुं नाविंदतासनं ५९ अथांनसात्रोःसं
कारो भोजनाय क्षुधातुरः उपविष्टः श्रीपतेस्तु भार्य्यया सन्निवारितः ६० अस्मा
दुत्तिष्ठ वै त्वरां यस्मादुच्छिष्टं करिष्यसि परिविष्टेषु चान्नेषु पश्चाद्भुंक्ष्वेति सोऽपि
तः ६१ गोपतिर्भार्यया दृष्टस्ततो विमनसावुभौ अथ केचिद्विनिःक्रम्य यज्ञार्न्

राम:

जमंदिरं ६२ ततःसजायांप्रोवाच निजमार्गं विचिंतयन् आचामस्यास्समं वित्तं
संविभक्तमपिप्रिये ६३ दुर्गतोहंधनीज्यायारुभ्भूयतामत्रकारणं पुरावाभ्यां
गुरुगृहे भृतमाचरि तंशुभं ६४ उपांगललितादेव्याःविद्याहिसकलंततः प्रा
संभयात्तुपापे न परित्यक्तंप्रमादतः ६५ ज्येष्ठआचरतिनित्यंतस्मात्रीस्तंनुसे
वते तस्मादहंतदाभोक्ष्येयदाद्रक्ष्यामितांशिवां ६६ इत्युक्त्वा निर्गतस्तस्मा
द्गेहादकृतभोजनः तद्भार्यांचिंतयाविष्टासापितस्थावनभ्भती ६७ भुक्तेथते
सुविप्रेषुश्रीपतिःपर्यपृच्छत क्वगतोगोपतिरितितच्छ्रुत्वा सोपिदुःखितः ६८

10 ६

गोपतिस्तुसरिद्दुर्गवनानिवृक्षोभ्रमत् ६८ कुत्रापि पथिकान्मार्गेनदृष्ट्वास्था
नमभ्यगात् ६९ पंचमेवासरे प्राप्ते क्षुत्पिपासार्दितोवने अलब्धदर्शनोदे
व्याःदुःखितोऽपतत्तदा ७० तं कृष्णगतमालोक्य भवानीभक्तवत्सला कृतापरा
धमपि तं अनुजग्राह चंडिका ७१ गतमूर्छः समुत्थाय दिगंतानवलोकयत् द
दर्शदूरतोगोपं चारण्ये तं गवां गणं ७२ तं दृष्ट्वा किंचिदाश्वस्तोऽपृच्छोतस्मात्त
कंपशनैः अपृच्छ को भवान्नामकुत्र त्वं कुत आगतः ७३ कोयंदेशः क्ववासोस्ति
पुरं किंनाम तद्वद इत्याकर्ण्य वचनं तस्य गोपः प्रत्युवाच मे ७४ गोप उवाच

उपांगं नाम तुयस्त्उपांगो नामस्मृपतिः उपांगललितादेव्याः विधत्तेतत्रमंडलं ७५ तत्रत्योहमदूरेण द्विजगोपत्रजाम्यहं इत्याकर्ण्य वचस्तस्य विप्रः प्रमुदितो भवत् ७६ सगोपसहितः सार्धं विचरन्न विवेशाह दूराद्ददर्श नगरं पुरमध्ये तपोधनाः ७७ उपांगललितादेव्याः स्फाटिकं गगनं लिहन् सौवर्णेन विचित्रेणाकलशेनोपशोभितं ७८ अथोदयाचलः शीर्षे दधानं भानुमंडलं चारितोगोपमामं स्वप्रसादं सयथौ मुदा ७९ प्रणम्यपद्दत्तवद्दूमौवद्धांजलिःपुरस्तदा उपांगललितादेवीमथतोतुं प्रचक्रमे ८० गोपपतिरुवाच नं

१०

मस्तुभ्यं जगद्धात्रि भक्तानां हितकारिणि। जगद्धीति विनाशिन्यै सर्वमंगलमूर्त्त-
ये ॥ ९ ॥ हत्वा निशुंभमहिषप्रमुखान् सुरारीन् इंद्रादयो निजपदे सुतथाभिषिक्ता
लोकत्रयावन गृहीत महावतारि मातः प्रसीद वरदे कुरु मेऽनुकंपां ॥ ७ ॥ त्वां स्तु-
न्वये मुनिजनाः कुटिलीकृतांगीं नागीं निजे वपुषि कुंडलिनीं भजंति मुक्ताये वह-
वमनुजाः कनकार विंदवधासनामरषिनाकमलांस्तुवंति ॥ ८ ॥ सापराधोस्मि
शरणां प्राप्तस्त्वां जगदंबिके इदानीमनुकंप्योहं यदीच्छसि कुरु प्रभो ॥ ९ ॥ इ-
ति स्तुत्वा च शार्वाणीं प्रणम्य च पुनः पुनः कृतसंध्याविधिस्तत्र शोनेस्माहृत

रामः

१०

भोजनः ८५ स्वप्ने मूर्त्तिमतीं देवीं विप्ररूपं समादिशात् गोपतेर्वत्स तुष्टाहं गच्छो
पागं महीपतिं ८६ मत्प्रजनकरंडस्य यान्वयस्य च पिधानकं नत्त्व जयन्निजगृहे प
रामृद्धिमवाप्स्यसि ८७ स्वप्न इत्याससंदेशो गोपतिर्जहृषे तदा राजद्वारीलविलायां
नृपद्वारं समभ्यगात् ८८ प्रविष्टः सोन्नृपसभां प्रतीहारप्रवेशितः राज्ञा संमानि
तस्तत्र आनिनसासासने शुभे ८९ पृष्टागमनहेतुश्च ययाचे नृपतिं तदा देम्र
र्यनकरंडस्य पिधानं हि पिधानं देहि मे नृप ९० इत्यर्थितः सविप्रेणा जातादेशो नृपो
प्यदात् पिधानकं नमस्कृत्य तस्मै वासो धनं ददौ ९१ आशीर्भिरभिनंद्याथ तत मा

12

मंत्रयन्भूपतिं उपांगललितादेव्याः प्रसादं पुनरागमत् ९२ प्रतीपपत्न्यां बि
कां तत्र त्वरितो निर्ययो बिलात् समीपे स्वगृहं दृष्ट्वा हृष्टो गृहमुपागमत् ९३
सुहृद्भिः सह संगम्य सर्वं तत्कथयन्मुदा दर्शयित्वा पिधानं तच्छिद्रं धेपारशात
तः ९४ एवमाराधयन्तं तु सुसमृद्धो भवत्तु नः सोपि सत्रं समारेभे द्विजेभ्यो ब
हुवासरं ९५ अथ तस्याभवत्कन्या ललिता नाम सुंदरी सा तत्पिधानमादाय
विहर्तुं याति सर्वदा ९६ प्रमभावात्प्रियत्वाच्च पितृभ्यामनिवारिता कदाचि
त्सा वयस्याभिः साकं गंगाजले शुभे ९७ क्रीडंती ददृशे तोये नीयमानं कलेव

वि

राम १२

रं पिधानहस्तासासिंचदस्याः प्रांजलिभिस्तदा ससर्पदृष्टश्चस्ठोततोदेव्याः
प्रसादतः सातिकांतं द्विजं दृष्ट्वा मनसा चकमे पतिं ९९ जुहाव भ्यवहाराय स
नकस्य निकेतनं मार्गे च परिपप्रच्छ कुलशीलादिकं तस्य सा १०० स च तस्य सर्वे भाच
ख्यौ गुराशशीति नामतः ललितामंत्रयन्मार्गे गुराशशिमिति द्विजं १०१ परिवि
ष्टेषु यान्नेषु पितुर्मेवेश्मनि द्विज गृहीतापोशनो भव त्वा भार्यार्थं मां त्वमपर्यय
१०२ मयानुमोदितस्तातः समां तुभ्यं प्रदास्यति तयोक्तो गुराशशिस्तु तथा
सर्वं चकार ह १०३ गोपतिर्भार्यया भ्राजासमालोक्य सबांधवः परीक्षितायाविप्र

ले विद्यायां कुलशीलयोः ४ प्रददौ सततः कन्यां ललितां गुराराराज्ञा स्वे शुभे मु
हूर्ते तु तयोर्विवाहं कृतवा प्रभुः ५ वराय्य प्राप्त सोप्यश्च दसौ बहु धनं मुदा विरधे
पनयोर्गेहं नाति दूरं स्ववेश्मतः ६ तत्रो मतु रति प्रीतो मिथस्तौ दंपती चिरं पिधा
नकं तु तन्वी तेनिगलं ललितया गृहे ७ शनैरथ धनं सर्वं गोपतेरगमत् गृहात् गु
णारा शिर्धनीजातो महादेव्याः प्रसादतः ८ करंडस्य पिधानं तज्ज्ञातव्याः कुंडवास
रं याचिता पितवैमा दाल्ललिता एजयद्गृहे ९ अथ सा गोपतेर्जाया तस्यैवाल
र्धनाद्यं वित्तं विचिंत्याति पापा नाभातरमघातयत् १० समिदर्थं वनं यातं स्व

रामः

३

यंतऊर्द्धमागता श्रीवंतीं ललितां कन्यां सतु देव्याः प्रसादतः ११ उत्थायविप्र
नाद्देत्य पुष्कराशीत सुखी गृहे पादसंवाहनं चक्रे ललिताऽतस्य शोभना १२ तं दृष्ट्वा
पतिताभूमौ प्रणाम्य च पुनः पुनः लज्जिता कुत्सतः दृष्ट्वा निज माहस्य पातकं १३
पुरा राशिस्तदा तस्येप्रायश्चित्तमदाबुधः सामानवूधकालेन पुनाकृत्वा द्विभिः
शनैः श्रीपतेस्तच लीलहमी विलोक्य तपोधनाः गोपतिस्तमथा दृष्टज्ञाततत्वंव
र्तसे कथं १५ किमाचरासि कल्याणांयेन श्रीरच लात्वयि इति तस्य वचः श्रुत्वा श्री
पतिर्विस्मितःपुनः १६ अस्मारयद्भूतदेव्याःयत्कृतं गुरुमंदिरे सोपिभक्त्याब्रवीत् पुन

14

१८ श्रमोक्तं श्रात्मोपदेशितं १७ ततो लेभे परामृद्धिं पुनश्च मुदितो भवत् उपागल
लिनादेव्याः कुर्याद्दाराधनं परं १८ एवमेतत्पुरावृत्तं माहात्म्यं कथितं मया
कृतमन्यैश्च बहुभिस्तैर्लब्ध मनोरथाः १९ विधानं तस्य वक्ष्येहं तच्छृणुध्वं
तपोधनाः शुक्लपक्षे च पंचम्यां भिक्षेमास्ति चेरव्रतं २० गर्जितं संध्ययोस्त्याज्यं
दिनद्वादिक्ष्ययो तथा निर्वर्त्य चावश्यकं कर्म कोपदंभविवर्जितः २१ वच्चारिंशा
तथा सौचकल्पितानि विधानतः दंतकाष्टात्मुपादाय सुखोदेशोपयन्नतः २२
मंत्रेणानेन मोविप्राः गृहीत्वा यात्पुरुषः शुचिः आयुर्बलं यशो वर्च प्रजाः पशु

रामः
१८

वस्त्रलिंग ब्रह्मपत्रांच मेघांचत्वन्लोदेहि वनस्पते २३ अथदूर्वांकुरानष्ट
चत्वारिंशत्तथाष्टच एवमुक्तप्रकारेणाव त्वारिंशत्तथाष्टच २४ ततः दंतका
ष्ठान्युपादाय ततोगंगातरं व्रजेत् मंत्रेणानेन विप्रेंद्र कार्य्यमेवंदंतधावनं २५
मुखदुर्गंधिनाशाय दंतानां विशुद्धये ष्ठीवनाय चगात्राणां कुर्वेहं दंतधावनं
२६ दंतधावनपूर्वाणि मज्जनादिसमाचरेत् ततोयथाविधिः स्नात्वा शुक्लवा
साः गृहंव्रजेत् २७ सौवर्णा प्रतिमां कृत्वा कल्पितां तत्र पूजयेत् अथदूर्वांकु
रान्गृह्य चत्वा २८ अधिकाल्हस्तमादाय मंत्रमेवं जपेद्बुधः बहुप्ररोहासत
रिंशत्तथाष्टचा भार

15

तमभ्यर्च्य ताहरितालिका यथेयं ललिते मातस्तथा मे स्युर्मनोरथाः २८ इत्युक्त्वा
पूजयेद्देवीं पुष्पैर्दूर्वांकुरैः सुधीः ततो वायनकमादाय विप्राय वरकादयः ३०
कृतमेतेन मंत्रेण आचार्याय निवेदयेत् उपांगललितादेव्याः व्रतसंपूर्णहेतवे
३१ वायनकं द्विजवर्याय सहिरण्यं ददाम्यहं ततः कथां समाकर्ण्य वायनकान्न
स्य संरक्षयेत् ३२ स्वयमाघ्राय तद्देवान्नं वाग्यतः सहबंधुभिः रात्रौ जागरणं कुर्या
गीतनृत्यादिमंगलैः ३३ प्रभाते पूजयेद्देवीं ततः कुर्याद्विसर्जनं विसर्जनं तु
वै कार्यं मंत्रेणानेन धीमता ३४ आवाहनं न जानामि नैव जानामि पूजनं ...

16

मतर्मा मलुग्ध्याघगम्यतां निजमंदिरं उद्यापनं ततः कुर्याद्विहंवाप्यथ

सानकं यथा वकाशमथ वाकल्पोक्त विधिनाततः सर्वाणि च फलानि स

र्वं ता मुद्यापनं विना व्रतमेतत्तु यः कुर्यात्पुत्र बान्धनवान्भवेत् विद्यावान्

रोगनिर्मुक्तः सुखी भोगी च जायते इदं ललितादेव्याः कृत्वा व्रतमनुत्तमं

॥ ॥ इच्छ्यो भवति लोकानां नात्र कार्या विचारणा अनेन धर्मं चलभते स्त्री कन्या

वरमुत्तमं ॥ ॥ विजयं तुष्टि मायुष्यं यच्चान्यदपि वांछितं इत्येतद्व्रतमाख्या

तं सेतिहासं महर्षय ॥ ॥ श्रद्धावन्तः पठेयुर्ये पितरो भक्तियेद सुखमाप्नुयात्

यंयंचिंतयतेकामंतंतंप्राप्नोतिनिश्चितं ४० उपांगललितादेव्याःकथां

देवर्षिभाषितां श्रुणुयाद्योभक्तियुतःसयातिपरमांगतिं ४१ इतिश्री

स्कंदपुराणेस्कंदऋषिसंवादेउपांगललिताव्रतंसंपूर्णं श्रीःश्रीःश्रीः

17